

**ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ
Шевченківського району**

Запорізький академічний ліцей «Перспектива» Запорізької міської ради

вул. Героїв 55-ої Бригади, 3Б, м. Запоріжжя, 69068, тел. (0612) 65-16-25. E-mail: zbl_zmr@mail.ua , код ЄДРПОУ 20529062

**ІНСТРУКЦІЯ № 2 ОП
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРВИННОГО ІНСТРУКТАЖУ З ОХОРОНИ
ПРАЦІ З ПРАЦІВНИКАМИ ЗАЛ «ПЕРСПЕКТИВА» ЗМР**

Запоріжжя

ПОГОДЖЕНО:

Голова ПК

ЗАЛ «Перспектива» ЗМР

Зозуль С.В.

Протокол №55 від 04.08.2022р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Наказ директора

ЗАЛ «Перспектива» ЗМР

Саміло К.М.

від 04.08.2022р. № 70 ОД

ІНСТРУКЦІЯ № 2 ОП

ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРВИННОГО ІНСТРУКТАЖУ З ОХОРОНИ ПРАЦІ З ПРАЦІВНИКАМИ ЗАЛ «ПЕРСПЕКТИВА» ЗМР

1. Загальні положення

1.1. Відповідно до статті 18 закону України «Про охорону праці», всі працівники ЗАЛ «Перспектива» ЗМР повинні:

- знати та виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці (норм, правил, Гостів, положень інструкцій), правила поведінки з машинами, механізмами, обладнанням та іншими засобами виробництва, вміти користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- дотримуватися зобов'язань з охорони праці згідно з колективним договором (трудовим договором) та правилам внутрішнього трудового розпорядку;
- проходити 1 раз на рік медичний огляд;
- спільно з адміністрацією гімназії дбати про створення та підтримання безпечних, нешкідливих умов праці; вживати заходи щодо усунення будь-якої виробничої ситуації, що створює загрозу їх життю та здоров'я, повідомляти про небезпеку керівникові закладу освіти чи відповідальному за охорону праці в ліцеї.

1.2. До виконання обов'язків вчителя допускаються особи, які мають фахову вищу освіту і також пройшли:

- попередній медичний огляд і визнані придатними до роботи за даною професією;
- вступний інструктаж з охорони праці (при вступі на роботу), виробничої санітарії і пожежної безпеки;
- первинний інструктаж (на робочому місці), навчання, стажування на робочому місці.

1.3. У процесі роботи вчитель повинен проходити наступні інструктажі:

- повторний (один раз на шість місяців за цією інструкцією);
- позаплановий (при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці або при внесенні змін та доповнень до них; при порушенні працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо);
- цільовий (у разі ліквідації аварії або стихійного лиха; при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформляються наряд-допуск, наказ або розпорядження).

1.4. Учитель не допускається до роботи:

- в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;
- при хворобливому стані;
- при порушенні правил, норм і інструкцій з охорони праці.

1.5. Учитель зобов'язаний:

- виконувати тільки ту роботу, щодо якої проінструктований;
- не виконувати розпоряджень, якщо вони суперечать правилам з охорони праці;
- не допускати присутності на робочому місці сторонніх осіб;
- дбати про збереження класного майна;

- працювати тільки зі справним обладнанням, інструментом та приладдям; застосовувати їх лише за призначенням;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- проходити навчання з питань охорони праці і безпеки життєдіяльності один раз на три роки.

2. Загальні відомості про робочий процес у закладі освіти та обладнання на робочому місці

- 2.1. Учитель знаходиться в закладі освіти весь робочий день (приходить до закладу за 20 хв. До початку уроку і працює відповідно до свого тижневого навантаження).
- 2.2. Робочий час учителя визначається тарифікацією, фіксується в журналі робочого часу.
- 2.3. Уроки тривають у 5-11 - 40 хв.
- 2.4. Під час перерв учитель залишає клас, у якому проводив урок, у порядку.
- 2.5. Під час перерв учителі здійснюють чергування на поверхах (за графіком).
- 2.6. Класний керівник під час перерв знаходиться зі своїм класом, супроводжує учнів до їдальні.
- 2.7. У кабінети хімії, фізики, біології, інформатики, майстерні, спортивні зали здобувачі освіти заходять виключно в супроводі вчителя.
- 2.8. Учителям категорично забороняється під час уроків виходити з класу і залишати дітей без нагляду. Учитель повідомляє про проблему, яка виникла (наприклад, раптове погіршення здоров'я) вільного від уроку вчителя, який може залишитися з дітьми до вирішення питання.
- 2.9. Під час освітнього процесу вчитель може використовувати дидактичні та роздаткові матеріали, аудіо, відеоапаратуру, комп'ютери, телевізори, Усі технічні засоби мають стояти на балансі ліцею та бути справними.

3. Основні небезпечні та шкідливі фактори у роботі педагогічного працівника:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електричним струмом;
- небезпека виникнення загорань та пожеж;
- довготривалі статичні навантаження.

4. Безпека руху працівників територією ліцею

- 4.1. З метою попередження падінь та зіткнень, знаходячись на території закладу освіти, будьте уважними.
- 4.2. Територією ліцею ходіть тільки тротуарами і пішохідними доріжками.
- 4.3. Будьте уважними в осінньо-зимовий період, на слизьких від дощу й льоду доріжках та сходах між корпусами можна впасти.
- 4.4. Узимку ходіть тільки по очищеній від снігу і льодового покриву прохажій частині. Не проходите під дахом будівлі, щоб уникнути падіння льодових бурульок.
- 4.5. При ходьбі не тримайте руки в кишенях, щоб утримати рівновагу.
- 4.6. Забороняється на території ліцею ходити по газонах та клумбах.
- 4.7. Забороняється без службової необхідності знаходитися за межами свого робочого місця.
- 4.8. Усі класи та інші приміщення ліцею мають утримуватися чистими, провітреними.
- 4.9. За потреби в приміщеннях закладу освіти здійснюються поточні ремонти.

5. Вимоги безпеки при організації робочого місця працівників ліцею

- 5.1. Перед початком роботи перевірте своє робоче місце, справність обладнання, інструментів, пристроїв, у тому числі засобів особистого та колективного захисту, якщо є потреба в них.
- 5.2. У випадку несправності обладнання, інструменту, пристроїв, засобів захисту повідомте про це керівництво закладу освіти і до усунення несправностей і забезпечення засобами захисту роботу не розпочинайте.
- 5.3. На робочому місці розміщуйте з лівого боку те, що берете лівою рукою, справа те, що берете правою рукою.
- 5.4. Електричне освітлення вмикайте лише за потреби, стежте щоб освітлення класів було достатнім відповідним до санітарних вимог.

- 5.5. Суворо забороняється використання в закладі освіти електрообігрівачів, електрочайників, електровентиляторів.
- 5.6. Складайте робочі матеріали в спеціально відведені для цього місця. Не захаращуйте проходів.
- 5.7. Утримуйте в чистоті та порядку робоче місце.
- 5.8. Учителі фізичної культури, ритміки під час уроків одягають спортивний одяг та взуття.
- 5.9. Учителі трудового навчання, технологій та обслуговуючої праці працюють в халатах та головних уборах.
- 5.10. Усі класи та інші приміщення закладу освіти мають утримуватися чистими, провітреними.
- 5.11. За потреби в приміщеннях ліцею здійснюються поточні ремонти.

6. Безпечні прийоми та методи роботи

- 6.1. Виконуйте тільки роботу, зазначену у ваших посадових інструкціях або доручену вам керівником закладу освіти.
- 6.2. Суворо заборонено виконувати в закладі освіти роботу в особистих цілях без дозволу адміністрації.
- 6.3. При отриманні під час роботи травми, навіть незначної, слід повідомити про неї свого безпосереднього керівника та звернутися за наданням медичної допомоги.
- 6.4. Кожен завідувач кабінетом, лабораторією, майстернею вживає необхідних заходів щодо створення здорових і безпечних умов праці для проведення занять, забезпечує виконання чинних правил та інструкцій з техніки безпеки, виробничої санітарії, забезпечує безпечний стан робочих місць, обладнання, приладів, інструментів.
- 6.5. Учитель негайно припиняє проведення занять, якщо виникає небезпека для життя, і доповідає про це керівникові закладу освіти. Повідомляє керівника закладу освіти про кожен нещасний випадок.
- 6.6. Учитель несе відповідальність за нещасні випадки, що трапилися внаслідок невиконання ним посадових обов'язків.
- 6.7. При переміщенні шкільних меблів та спортивного інвентаря працівникам закладу освіти треба бути обережними, не обертатися спиною до нестійких предметів.
- 6.8. При проведенні весняно-осінніх робіт на шкільних ділянках і при отриманні інвентаря зі господарських приміщень потрібно бути уважним, дотримуватися правил переносу інвентаря і правил техніки безпеки при виконанні робіт на пришкільних ділянках.
- 6.9. Забороняється залучати до вішання штор, карнизів, а також до фарбування, миття і утеплення вікон у закладі освіти будь-якого поверху учнів, навіть старших класів.
- 6.10. Роботи щодо закріплення штор, карнизів, миття і фарбування вікон виконують дорослі групами (2-3 чол.), підстраховуючи один одного, обов'язково використовуючи при цьому розкладну драбину. Забороняється використовувати табуретки, стільці і т. п.
- 6.11. Під час ходіння сходами обов'язково однією рукою притримуватися за поручні.
- 6.12. Працівникам школи забороняється з'являтися на робочому місці у нетверезому стані, курити в класних приміщеннях і на території закладу освіти.
- 6.13. Кожний працівник закладу освіти зобов'язаний знати правила надання першої долікарської допомоги при характерних травмах і пошкодженнях, теплових і сонячних ударах, уміти зробити штучне дихання і непрямий масаж серця.
- 6.14. У кабінеті хімії реактиви треба зберігати в шафах, що замикаються на замок.

7. Дії при виникненні небезпечної ситуації

- 7.1. За виявлення будь-яких ознаках небезпечної ситуації (запах паленої ізоляції, дим, запах газу, крики тощо) учитель повинен швидко зреагувати.
- 7.2. При пошкодженні електропроводки необхідно вимкнути напругу на електричному розподільному щиті.
- 7.3. Учитель у перед аварійній ситуації повинен подбати про безпеку здобувачів освіти і надати їм необхідну допомогу.
- 7.4. Про перед аварійну або аварійну ситуацію необхідно повідомити директора закладу освіти або представника адміністрації.
- 7.5. В умовах аварійної ситуації учитель повинен запобігти виникненню паніки серед працівників і здобувачів освіти.
- 7.6. Діяти в аварійній ситуації потрібно за вказівкою директора ліцею або його представника з обов'язковим дотриманням заходів особистої безпеки.
- 7.7. У зв'язку із виникненням небезпеки здійснити евакуацію здобувачів освіти та працівників відповідно до плану евакуації з приміщення. Евакуйовати здобувачів освіти з приміщення треба швидко, але без паніки й метушні, не допускати зустрічних і пересічних потоків людей.
- 7.8. Залишаючи приміщення, необхідно вимкнути світло, всі електроприлади й устаткування, щільно зачинити двері, вікна, квартирки.
- 7.9. При виникненні пожежі використовувати засоби пожежогасіння. Дії вчителя у випадку пожежі повинні відповідати інструкції з пожежної безпеки в закладі освіти.
- 7.10. Учитель повинен надати першу долікарську допомогу потерпілим в аварійній ситуації відповідно до інструкції з першої долікарської допомоги, затвердженої директором закладу освіти.

8. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 8.1. Перевірити стан технічних засобів навчання, інструментів та приладь, робочих місць учнів; їх відповідність нормам охорони праці, правилам безпеки життєдіяльності й санітарії та гігієни учнів; перевірити відсутність травмонебезпечних факторів:
 - робоче місце учня повинно бути організоване таким чином, щоб запобігти будь-якому нещасному випадку;
 - робочі столи мають бути розміщені так, щоб при роботі учня світло падало зліва;
 - робочі столи та стільці повинні бути з чистою, рівною, гладенькою поверхнею, без щілин і зазубрин.
- 8.2. Перевірити справність електричних вимикачів і розеток, а також виключити наявність оголених контактів, дротів електромереж.
- 8.3. Не дозволяти учням, окрім чергових, заходити в кабінет до початку уроку.

9. Вимоги безпеки під час роботи

- 9.1. Учитель контролює обстановку під час занять та забезпечує безпечне проведення навчального процесу.
- 9.2. Не допускати до уроку учнів у хворобливому стані з неповним видужанням або у стані перевтоми.
- 9.3. Під час занять у навчальному кабінеті виконується тільки та робота, яка передбачена розкладом і планом занять.
- 9.4. Ознайомити учнів з правилами безпечної експлуатації інструментів, пристроїв та приладь, які будуть використовуватися на уроці (первинний інструктаж).
- 9.5. Обов'язково демонструвати учням правильність використання навчальних інструментів та приладь.
- 9.6. Вибрати власне місце перебування таким чином, аби усі, без винятку, учні перебували в полі зору.
- 9.7. На уроці не повинно бути більше дітей, аніж це дозволяється. Проведення уроку з двома класами одночасно є неприпустимим.

- 9.8. Не залишати учнів без нагляду під час уроку.
- 9.9. Стежити, щоб на робочих місцях учнів не було нічого зайвого.
- 9.10. Не дозволяти учням виходити під час уроку групами. Відпускаючи учня з уроку, вчитель повинен знати причину його виходу.
- 9.11. Не виконувати будь-які види ремонтних робіт електромережі.
- 9.12. Відпускати учня з уроку тільки на підставі пред'явленої записки від батьків, класного керівника або медичного працівника.
- 9.13. У своїй роботі учитель повинен активно пропагувати дотримання учнями вимог охорони праці, правил дорожнього руху, безпечної поведінки в побуті та громадських місцях.

10. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 10.1. Привести в порядок робоче місце, прибрати в установлені місця наочні посібники, журнал, зошити, інструменти та інші приладдя.
- 10.2. Проконтролювати, щоб учні привели свої робочі місця в порядок.
- 10.3. Поцікавитись самопочуттям учнів і тільки після цього дати дозвіл вийти з класу.
- 10.4. Виходячи з класу вимкнути світло, зачинити вікна та двері.
- 10.5. Не допускати знаходження учнів в класі під час перерви.
- 10.6. В разі травмування учня, потрібно негайно повідомити директора закладу освіти та відповідального за охорону праці в закладі (особисто).
- 10.7. Про виявлені недоліки в електромережі повідомити заступника директора з АГР.

11. Основи гігієни та санітарії щодо охорони праці

- 11.1. Систематичне підтримання чистоти у приміщеннях і на робочих місцях.
- 11.2. Розробка та конструювання обладнання, що виключає виділення пилу, газів та пари, шкідливих речовин у приміщеннях.
- 11.3. Влаштування систем вентиляції та кондиціонування робочого місця із шкідливими умовами праці.
- 11.4. Забезпечення захисту працюючих від шуму, вібрації, різних видів випромінювання.
- 11.5. Граничні норми підймання та переміщення вантажів вручну для жінок становлять 10 кг, для підлітків віком 16-17 років встановлені такі граничні норми переміщення та підймання важких речей: для юнаків - 12,6 кг; для дівчат - 6,3 кг.
- 11.6. Забороняється використання побутових приміщень не за призначенням. Усі побутові приміщення повинні мати на видному місці укомплектовані аптечки. Дезинфекцію побутових приміщень необхідно здійснювати не рідше одного разу на місяць.
- 11.7. Працівник має право:
- одержувати інформацію про стан свого здоров'я на основі висновків медичної комісії;
 - відмовитись від роботи, яка протипоказана йому згідно з медичними висновкам.
- 11.8. Працівник зобов'язаний проходити в установленому порядку і термінах медичні огляди та виконувати медичні рекомендації.

12. Загальні правила електробезпеки

- 12.1. Електробезпека - це система організаційних і технічних заходів і засобів, які забезпечують захист людей від шкідливого і небезпечного впливу електричного струму, електричної дуги, електромагнітного поля і статичної електричної електрики.
- 12.2. Електротравма – це травма, викликана впливом електричного струму або електричної дуги.
- 12.3. Особливості електротравматизму:
- електротравма може виникнути без безпосереднього контакту зі струмопровідниками, частинами устаткування (ураження через електричну дугу, крокову напругу, тощо);
 - електричний струм, проходячи через тіло людини, діє не тільки в місцях контактів і на шляху проходження через організм, а й на центральну нервову систему, що спричиняє

ураження внутрішніх органів (порушення нормальної діяльності серця, зупинку дихання тощо);

- дія електричного струму на організм людини супроводжується зовнішнім ураженням тканин та органів у вигляді механічних ушкоджень електричних знаків, електро-металізації шкіри, опіків;
- електричний струм, проходячи через організм людини, спричиняє термічну, електролітичну та біологічну дії;
- термічна дія струму виявляється в опіках окремих ділянок тіла, в нагріванні до високої температури кровоносних судин, нервів, серця, мозку, що стає причиною серйозних функціональних розладів;
- електротермічна дія струму виявляється в розкладанні органічної рідини крові, що призводить до значних порушень її фізико-хімічного складу;
- біологічна дія струму виявляється у подразненні і збудженні живої тканини організму, що супроводжується мимовільним скороченням м'язів;
- тривалість проходження струму через організм впливає на кінцевий результат ураження: чим довше проходження струму, тим більша можливість тяжкого і смертельного наслідку;
- правильне користування електроенергією виключає випадки ураження електричним струмом.

12.4. Основні вимоги, яких потрібно дотримуватись при користуванні електроенергією:

- захист від коротких замикань (автомати, пробкові запобіжники) у електропроводці повинен бути завжди справним.
- заміна заводських запобіжників, навіть тимчасово, усілякими металевими провідниками ("жучками") може стати причиною нещасного випадку чи пожежі.

12.5. Основною умовою безпечного застосування електроенергії у приміщеннях є справний стан ізоляції електропроводів, електроприладів і апаратів, електричних щитків, вимикачів, штепсельних розеток, лампових патронів і світильників, а також електрошнурів, з допомогою яких вмикають в електромережу електроприлади, тому необхідно слідкувати за станом ізоляції, забезпечуючи своєчасний ремонт.

12.6. Щоб уникнути пошкодження ізоляції, забороняється:

- підвішувати електропровід на цвяхах, металевих і дерев'яних предметах;
- перекручувати проводи;
- закладати провід і шнури за газові і водопровідні труби, за батареї опалення;
- витягати за шнур вилку з розетки.

12.7. У приміщеннях, де електропроводка зроблена закритим способом під штукатуркою, забивання у довільні місця стіни цвяхів (костилів) для підвішування штор, картин та інших предметів, а також пробивання отворів і борінок може призвести до пошкодження схованої електропроводки і ураження електричним струмом. Тому всі подібні роботи треба виконувати, попередньо переконавшись у відсутності в даному місці електропроводки.

12.8. Освітлювальну арматуру і електролампи небезпечно чистити від забруднення і пилюки при ввімкненому вимикачі, тобто під напругою, мокрими чи вологими ганчірками. Чистку треба виконувати при вимкненому вимикачі сухою ганчіркою, стоячи на підставці, яка не проводить електричного струму.

12.9. Пошкоджені вимикачі, лампові патрони, штепсельні розетки, електроприлади і апарати заборонено замінювати під напругою. Для цього прилад, апарат слід вимкнути з електромережі, а при ремонті електропроводки - викрутити запобіжник (чи вимкнути автомат). Цю роботу повинна виконувати особа, яка обізнана з правилами ремонту.

12.10. При користуванні переносними приладами, електроінструментами небезпечно одночасно торкатись батареї опалення, водопровідних труб та інших заземлених металевих конструкцій, тому що при пошкодженні ізоляції електричного приладу через тіло людини, яка доторкнулась до названих металевих конструкцій, пройде небезпечний для організму струм.

12.11. Небезпека ураження електричним струмом може виникнути також у таких випадках:

- при користуванні електроприладами із пошкодженою ізоляцією, електроплитками із відкритою спіраллю;
- саморобними електропечами, електроводонагрівачами, при заповненні водою електронагрівальних приладів (чайників, каструль, самоварів, тощо), вже ввімкнених в електромережу;
- при порушенні порядку ввімкнення приладу у електромережу необхідно електрошнур спочатку підключити до приладу, а потім до мережі, а не навпаки;
- при застосуванні оголених кінців проводу замість штепсельних вилок.

12.12. Діти, не усвідомлюючи небезпеки, доторкаються до електроприладів, ввімкнених у електромережу, і часто отримують опіки й більш серйозні травми. Необхідно виключити можливість доступу дітей до електроприладів і відкритих розеток.

12.13. Особливо обережним треба бути при користуванні електроенергією у вологих приміщеннях, у приміщеннях із земляною, цегляною і бетонною підлогою (підвали, ванна кімната, вбиральня та ін.), які є добрим провідником струму, бо за таких умов небезпека ураження електричним струмом збільшується. Тому в санвузлах та інших подібних приміщеннях не дозволяється встановлювати вимикачі і штепсельні розетки, користуватись ввімкненими в електромережу різними електронагрівальними приладами (плитками, камінами, рефлекторами), пральними машинами і переносними світильниками, а також використовувати стаціонарні світильники без запобіжної арматури.

13. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

13.1. У разі виникнення або виявлення пожежі слід діяти за наступною схемою:

- вжити заходів щодо евакуації дітей із приміщення відповідно до плану евакуації, у разі потреби звернутися за допомогою до інших працівників;
- повідомити про пожежу за тел. 101, вказавши при цьому адресу, своє прізвище, характер та масштаби пожежі;
- терміново сповістити всіх учасників навчально-виховного процесу, задіявши систему оповіщення (три довгих дзвінки);
- сповістити керівника ліцею;
- приступити до ліквідації загорання відповідно до інструкції з пожежної безпеки в закладі.

13.2. Схема послідовності надання першої долікарської допомоги у разі травмування учня:

- усунути дію небезпечних та шкідливих факторів на організм потерпілого (звільнити його від дії електричного струму, винести із небезпечної зони, загасити одяг, що горить, витягти з води тощо);
- надати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій;
- оцінити стан потерпілого;
- визначити характер травми, що становить найбільшу загрозу життю потерпілого, а також послідовність дій його рятування;
- вжити необхідних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, непрямий масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накладити пов'язки);
- підтримати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного персоналу;
- повідомити медичного працівника і при потребі викликати швидку медичну допомогу;
- повідомити директора ліцею та відповідального за охорону праці в закладі (особисто).

14. План ліквідації аварій у ліцеї

14.1. В закладі розробляється план ліквідації аварії. До плану додаються:

- генплан закладу з позначками можливих аварій та аварійних ситуацій;
- підземні та наземні комунікації;
- схема шляхів сполучення на території та поза нею, а також майданчики паркування транспорту та за необхідності, для посадки вертольотів;

14.2. План ліквідації аварій передбачає систему інформаційного повідомлення населення через засоби масової інформації, встановлення контакту з метеорологічною службою з метою отримання інформації про погодні умови та її зміни на час ліквідації аварії та її наслідків.

Налагодження охорони відповідними органами транспортних шляхів сполучення та території, де сталась аварія.

14.3. Повідомлення про аварію можна отримати:

- від очевидця, що працює в закладі;
- від очевидця, що знаходився безпосередньо в зоні аварії;
- від очевидця, що знаходився біля житлового будинку чи іншої споруди;
- від показників спеціальних приладів (на значній відстані) чи сигналізації.

14.4. За часом ліквідації аварії можна поділити на дві частини:

- ліквідація аварії до прибуття професійних формувань;
- ліквідація аварії силами професійних формувань.

14.5. Керівництво ліцею має підготувати інформацію про кількість та місце розташування працівників у зоні аварії на постійних та тимчасових робочих місцях, склад ремонтних бригад, що виконують відповідні роботи та місце їх знаходження, свідчення про осіб керівного складу, які за своїми обов'язками могли бути присутні в зоні аварії на той час.

14.6. Ліквідація аварії здійснюється за планом:

- а) встановлення причин аварії (огляд місця аварії і фіксування стану перебігу подій на місці її аварії);
- б) розвідка стану в зоні аварії;
- в) усунення причин поширення аварії;
- г) організація першої допомоги потерпілим та їх евакуація;
- д) приведення в дію засобів захисту та пожежогасіння;
- е) встановлення стійкої системи зв'язку з діючими формуваннями;
- є) організація охорони об'єкта;
- ж) виявлення очевидців аварії та організація їх опитування;
- з) встановлення необхідної проектно-технологічної документації для визначення причин аварії та її ліквідації;
- і) встановлення напрямків розгортання аварії, розробка та впровадження заходів з усунення можливостей розгортання аварії.

14.7. Кожне формування в закладі освіти за призначенням повинно мати відповідні засоби захисту, спецодяг, спецвзуття та інші спеціальні пристосування при виконанні робіт.

14.8. Працівники закладу освіти, що будуть брати участь у ліквідації аварії, повинні пройти інструктаж та навчання з питань виконання робіт з рятування людей з-під уламків обладнання, будівельних конструкцій тощо.

15. Засоби запобігання аваріям

15.1. Виявлення й попередження порушень правил особистої безпеки та безпечного використання техніки.

15.2. Контроль справності техніки, систем, установок.

15.4. Своєчасне проведення інструктажів.

16. Надання долікарської допомоги потерпілим унаслідок нещасних випадків або аварій у ліцеї

Перша долікарська допомога надається безпосередньо на місці травмування або поблизу від нього з використанням підручних засобів.

Якщо людина постраждала в результаті надзвичайної ситуації, треба передусім звільнити її, винести з небезпечної зони, вжити потрібних заходів щодо відновлення життєво важливих функцій організму і запобігти ускладненням, що становлять загрозу для життя людини.

17. Засоби індивідуального захисту на робочому місці та правила їх використання

Відповідно до Закону України "Про охорону праці" на роботах зі шкідливими та небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненнями або несприятливими метеорологічними умовами

робітникам та службовцям безоплатно видаються спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Відповідальність за своєчасне забезпечення працівників і дотримання вимог Положення покладається на роботодавця. Він зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання ЗІЗ відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці та колективного договору.

До засобів індивідуального захисту залежно від призначення або частини тіла, яку потрібно захистити, належать: ізолювальні костюми, засоби захисту органів дихання, спеціальний одяг, спеціальне взуття, засоби захисту голови, рук, обличчя, органів слуху, очей, захисні дерматологічні засоби, запобіжні засоби та пристосування, комплексні засоби захисту.

У разі дуже великих концентрацій шкідливих речовин (понад 2000 ГДК), при недостатньому вмісті кисню в повітрі (до 18%), наявності в повітрі речовин невідомого складу та концентрацій, великій загазованості та запиленості, під час проведення зварювальних робіт у замкнутих об'ємах, при роботі в колодязях та резервуарах, а також у інших випадках, коли не забезпечується захист фільтрувальними респіраторами чи протигазами необхідно застосовувати тільки ізолювальні ЗІЗ ОД.

Ізолювальні ЗІЗ ОД забезпечують людину повітрям, що придатне для дихання, та ізолюють органи дихання від навколишнього середовища.

До основних ЗІЗ ОД належать протигazi та респіратори.

До спецодягу належать: костюми, куртки, комбінезони, халати, плащі, фартухи тощо..

Спеціальний одяг залежно від захисних властивостей поділяється на групи (підгрупи), які мають наступні позначення: М -

для захисту від механічних пошкоджень; З - від загальних виробничих забруднень; Т - від підвищеної чи пониженої температури; Р - від радіоактивних речовин; З - від електричного струму, електричних і

електромагнітних полів; П - від пилу; Я - від токсичних речовин; В - від води; К - від розчинів кислот; Щ - від лугів; О - від органічних розчинників; Н - від нафти, нафтопродуктів, мастил та жирів; Б - від шкідливих біологічних чинників.

Спеціальне взуття поділяється на групи залежно від захисних властивостей аналогічно спецодягу.

До спецвзуття належать: чоботи, півчоботи, черевики, півчеревики, валянки, бахіли, калоші, боти і т. ін.

Працівників необхідно забезпечити спецвзуттям при виконанні будівельних, ремонтних робіт, коли існує небезпека падіння предметів, а також у приміщеннях, де підлога залита водою, мастилами і т. п.

Засоби захисту рук - це різні види рукавиць та рукавичок, які використовуються для захисту від механічних впливів, підвищених та знижених температур, кислот і лугів, нафти і нафтопродуктів,

вібрації, електричної напруги (діелектричні).

Засоби захисту голови (каска, шоломи, підшоломники, шапки, берети, косинки, капелюхи) призначені для захисту від механічних ушкоджень (будівельні, монтажні тощо);

- дії теплового (інфрачервоного) випромінювання, бризок розплавленого металу під час пожеж та аварій і т. д.);

- води;

- бризок кислот, лугів та інших агресивних речовин;

- загальних забруднень;

